Наше Слово

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК
TYGODNIK UKRAIŃSKI
UKRAINIAN WEEKLY

Рік LXVIII № 34 (3445) Варшава, 27 серпня 2023 року, Ціна / Cena 5 zł (vat = 8%) INDEKS 366609 ISSN 0027-8254 Інтернет-версія газети nasze-slowo.pl

Фото Канцелярії президента Польщі

«Разом ми сильніші». с. 2

Півтора року польської допомоги Україні. с. 6

Свято культури над Ославою. с. 12

ISSN 027-8254
34
9 770027 825238

eprasa.pl 5da74e4007

ТЕМА НОМЕРА

Марина ОДНОРОГ
Фото авторки статті

«Разом ми сильніші»

«Полум'я братерства» – акція, ініційована польськими гарцерами та українськими пластунами, – цьогоріч відбулася вп'яте. Вже п'ять років поспіль українці разом з поляками одночасно запалюють вогні на могилах бійців УНР, в десятках місць поховань у різних населених пунктах Польщі, але й у декількох в Україні. Цей акт – нагадування, що в спільній історії двох народів є позитивні моменти, які повинні бути основою для побудови кращого майбутнього.

Цього року, 14 серпня, незважаючи на сильну спеку, на Православному цвинтарі у районі Воля у Варшаві зібралася понад сотня людей. Серед них – представники духовенства, влади, громадських організацій, пластуни, гарцери та всі ті, хто хотів вшанувати пам'ять воїнів УНР, які пліч-о-пліч з солдатами Війська Польського 103 роки тому захистили Європу від навали росії.

Останні два роки акція набрала нового значення, адже тепер Україна захищає свої території від російського повномасштабного вторгнення, а Польща стала вірним союзником на шляху до перемоги. Тому і риторика багатьох промов була сфокусована саме на історичних подіях, підтримці одне одного та новому витку польсько-українських відносин. Чи не кожен спікер, який висловлювався під час події, акцентував увагу на тому, що за декілька століть польсько-українські відносини були різними, але зараз вони направлені лише на перемогу України над росією та міцну співпрацю між країнами. Окрім цього, проводилися паралелі щодо того, що у 1920 році воїни УНР воювали з польськими солдатами разом проти росії, а тепер польські воюють разом з українськими проти того ж ворога.

Захід почався з хвилини мовчання в пам'ять про всіх загиблих українських воїнів і цивільних та спільної молитви. Далі зачитали звернення від організаторів, в якому також говорили про важливість польсько-українських відносин, згадували певну історичну ретроспективу і зазначали, що якщо б не спільна боротьба поляків разом з українцями проти більшовицької росії понад 100 років тому, то Європа зараз мала б зовсім інший вигляд.

– Сьогодні основна мета – перемога у війні. Дружня допомога поляків додає нам сили і надії. Мільйони поляків зі щирістю, відкритим серцем допомагають захистити Україну і українців. Окремо потрібно згадати і віддати шану тим синам польського народу, які, будучи добровольцями, полягли на передовій російсько-української війни. Як воїни Армії УНР стали українськими героями Польщі, так і вони сьогодні стають польськими героями України. Завдання нашого покоління – дбати про їхню спадщину. На шляху мирного співіснування двох народів маємо досягти ще одного важливого етапу – спільної приналежності до Європейського Союзу – простору без внутрішніх кордонів і штучних бар'єрів, простору спільних європейських цінностей, за які сьогодні проливається кров українців. У нас набагато більше попереду, ніж позаду. Тримаймося разом і піклуймося одне про одного, – зазначив у промові пластун Ігор Мричко, після чого гарцери та пластуни запалили символічні свічки на могилах загиблих воїнів.

– У рік, коли російська агресія, на жаль, ще триває, цей вогонь братерства має особливе значення, – проголосив присутній на події посол України в Польщі Василь Зварич. – Як і 103 роки тому, ворог залишається тим самим. Ворог, який весь час хоче нас розділити, бо боїться сильного польсько-українського союзу та європейських цінностей. Ворог, для якого свобода, суверенітет і братерство є чужими поняттями. Бо кремль сьогодні проводить політику, засновану на брехні, варварстві та приниженні. Ми дуже цінуємо допомогу Польщі, ніколи її не забудемо та завжди будемо згадувати з великою вдячністю. Як і 103 роки тому, сьогодні на наших плечах лежить спільний обов'язок – захистити Європу від російських загарбників. Разом ми сильніші. Перед нами стоїть важлива місія, про яку мріяли поховані тут солдати, – ми повинні раз і назавжди покласти край російському неоімперіалізму. І для нас прикладом є польські герої – солдати, які хоробро і жертовно протистояли російському більшовизму і таким чином здійснили «Чудо на Віслі». Ми, українці, також хочемо з вашою допомогою здійснити «Чудо на Дніпрі» і «Чудо на Чорному морі». Щоб ніколи більше цей російський брудний чобіт не топтав ні українську, ні польську землю. Я вірю, що Бог і цей вогонь Братерства допоможуть нам у цьому. І таким чином ми здійснимо мрію солдатів, які тут поховані, і те, за що разом, пліч-о-пліч, боролися польські та українські солдати.

Юрій Рейт, лідер Громадської ініціативи з догляду за могилами воїнів УНР у Варшаві, висловив подяку тим, хто не забуває про цю акцію у Польщі, та зазначив:

– Дехто з вас вперше тут, на польському кладовищі, але думаю, що будуть і чергові ваші тут зустрічі. Тому що, як ви побачили, молоде покоління переймає все це, і я мрію передати піклування цими могилами наступному поколінню. Прошу задуматися і долучитися до нашого товариства.

Він також згадав про одного з членів громади, активіста, що опікувався могилами воїнів УНР у Варшаві:

– На другий день війни він поїхав в Україну, став воїном української армії. Поранений лежав у лікарні два місяці і кілька днів тому помер. Тож сьогодні я хочу віддати шану Сергію Девдюку – нашому сучасному герою.

Треба зазначити, що того ж дня, як і рік тому, могили воїнів УНР на варшавському Православному кладовищі на Волі вшанував і президент Польщі Анджей Дуда. Він урочисто поклав до монумента вінок, після чого вклонився та став перед пам'ятником на коліно. ●

eprasa.pl 5da74e4007

Павло ЛОЗА

Добжани

У Добжанах, у Західнопоморському воєводстві, на акції зустрілися члени гуртка ОУП у Старґарді, вірні греко-католицької парафії Старґарда, гарцери 100-ї гарцерської команди «Рука допомоги» ім. Януша Корчака, польські та українські жителі регіону та представники Старґардської повітової ради та Старґардської мерії. Присутні вшанували хвилиною мовчання бійців армії УНР, а також тих українських громадян і польських добровольців, які загинули в боротьбі з російськими окупантами в Україні, що триває з 2014 року.

Місце зустрічі було невипадковим: церемонія запалення вогню відбулася символічно біля могили Теодора Корольчука, вояка Дієвої армії УНР, який воював пліч-о-пліч із поляками в обороні Польщі проти більшовиків. Під час церемонії присутні заслухали текст звернення до поляків та українців.

«Кому потрібен ворог, той створить його як непрохідну перешкоду. Хто хоче мати доброго сусіда, той шукатиме мудре рішення, яке враховуватиме потреби обох сторін», – звучать кінцеві слова звернення, котре зачитали гарцери.

Фото з фейсбук-сторінки ОУП у Старґарді

Щецін

«Це данина поваги до пам'яті про воїнів Української Народної Республіки, які у 1920 році воювали пліч-о-пліч із польською армією проти більшовицького загарбника, це данина пам'яті сьогоднішнім захисникам України, загиблим у боротьбі за свободу та незалежність. Не забуваймо. Дякуємо всім, хто був з нами», – читаємо на фейсбук-сторінці Щецінського відділу ОУП.

У Щеціні поховано, зокрема, таких бійців Армії УНР: Гончаренко Григорій Денисович – хорунжий 4-ї Сірої бригади 2-ї Волинської стрілецької дивізії – та Момот Сергій Семенович – хорунжий піхоти. Біля їхніх могил пластуни та інші українські жителі міста помолилися і засвітили лампадки.

Фото з фейсбук-сторінки Щецінського відділу ОУП

Люблін

Разом з українською громадою, командою Комунікаційного медіацентру та польськими друзями українські дипломати вшанували пам'ять українських та польських героїв під час акції «Полум'я братерства» на православному цвинтарі в Любліні.

«Нехай наша спільна боротьба не згасає! Це невіддільна частина нашої спільної історії. Нехай пам'ять про їхню відвагу та жертовність завжди залишається в наших серцях», – закликав директор Центру міжнародного співробітництва мерії міста Люблін Кшиштоф Становський.

«Історія вже не раз показала, що, коли український та польський народи об'єднуються, ми завжди досягаємо перемоги. У 1920 році відбулося „Диво над Віслою", а сьогодні наші два народи продовжують спільну боротьбу проти агресора. Разом ми обов'язково переможемо», – підкреслив генеральний консул України в Любліні Олег Куць.

У церемонії взяли участь також члени Українського товариства на чолі з головою д-ром Григорієм Купріяновичем. Ця люблінська організація протягом років доглядає за могилами українських бійців у Любліні.

Фото з фейсбук-сторінки Генерального консульства України в Любліні

В **Кентшині** відзначення акції «Полум'я братерства» традиційно відбувається біля могили воїна УНР Андрія Дмитренка. Фото з архіву організаторів акції

eprasa.pl 5da74e4007

Українсько-польсько-білоруський фестиваль у Сопоті

2 вересня в Лісовій опері в Сопоті відбудеться прем'єрний, безпрецедентний музичний фестиваль «Mara Fest 2023». Українською – «Мрія Фестиваль».

«Чому безпрецедентно? Тому, що ми мріяли побудувати вперше в історії в Сопоті дружнє місце для людей доброї волі з України, Польщі та Білорусі. Ми мріяли, щоб усі разом із сім'єю могли послухати чудову музику та пережити емоції», – запрошують організатори.

Цими емоціями зі сцени ділитимуться з публікою український співак Іван Дорн, білоруські формації «Ляпіс Трубецкой», «Naviband» та «Intelligency», а також польські співачки Моніка Бродка та Sarsa.

Однією з головних цілей «Mara Fest 2023» є підтримка народу України. Тому частина прибутку від заходу буде перерахована на рахунок благодійної організації «Masha Foundation». Це громадська організація, заснована у 2020 році для протидії всім видам насильства. З початку повномасштабного вторгнення росії в Україну фонд допомагає жінкам і дітям, які постраждали від війни.

У межах заходу також відбудуться спортивні майстер-класи від професіоналів, заняття для дітей різними мовами, мистецькі майстер-класи та тематичні заняття, зокрема з фотографією, а також зустрічі з блогерами з Білорусі, Польщі та України. Організатори також запланували відкриту дискусію між представниками малого, середнього та великого бізнесу й IT та презентації білоруських, українських та польських неурядових організацій, що діють у Тримісті. Крім того, на території фестивалю буде споруджено мінімаркет виробів майстрів з Білорусі, України та Польщі.

Інформацію про подію можна знайти на сайті marafest.pl. Квитки на концерт також можна придбати на сайті.

Фото з сайту фестивалю

Школа традиційної української вишивки у Кракові

Краківський гурток ОУП запрошує взяти участь у наступному семестрі школи з вишивання.

У першому семестрі учасники школи навчилися знімати мірки, розкладати візерунки на тканині, вишивати й зшивати. Також відтворили старовинну оригінальну вишиту сорочку з Буковини, яку кожен з учнів зробив для себе.

У новому семестрі учасники створюватимуть нові сорочки. Для кого призначена школа? Для всіх охочих із різним рівнем навичок вишивання. У межах семестру відтворять старовинні вишиванки, візерунки до яких зможе обрати кожен учасник. Це буде навчання з нуля: знімання мірок, розкрій, вишивання візерунка, обробка країв та зшивання.

Як зазначають організатори проєкту, завдяки участі в ньому кожен отримає знання про традиції вишивання, історію сорочок. А по завершенню навчання матиме свою сорочку.

Організатори надають матеріал, голки, основні нитки для навчання та інші інструменти для вишивки, а також атмосферу творчості на заняттях.

Заняття починаються в суботу, 7 жовтня, о 9:00. Семестр триває шість місяців, заняття будуть проводити раз на місяць на площі Матейка 12 у Кракові.

Для отримання додаткової інформації та запису на заняття потрібно надіслати повідомлення електронною поштою на адресу: krakow@ukraincy.org.pl.

Кількість місць обмежена.

Виставка картин, концерт та благодійний аукціон для України

«Ціна свободи» – таку назву має виставка картин і концерт, що супроводжуватимуть благодійний аукціон унікальних картин українських художників, який відбудеться 27 серпня в Універсальному магазині братів Яблковських у Варшаві. На виставці, що триває з 14 серпня, представлено понад 200 унікальних картин визнаних художників і молодих талантів з України. Кошти від благодійного аукціону будуть спрямовані на підтримку України, яка бореться з російськими окупантами. Під час заходу відбудеться концерт українського чоловічого хору «Журавлі», репрезентаційного хору ОУП.

Як зазначають організатори події, Фонд Uniters та Об'єднання українців у Польщі, виставка «Ціна свободи» – це можливість познайомитися з унікальними роботами як визнаних і шанованих, так і талановитих молодих художників України. Понад 200 представлених картин існують в єдиних екземплярах і походять з приватних колекцій. Це унікальне поєднання різних стилів робить виставку винятковим досвідом для любителів мистецтва та культури.

Початок аукціону – 15:00 (Dom Towarowy Braci Jabłkowskich, ul. Bracka 25).

У кінотеатрах Польщі покажуть фільм про незалежність України

У дванадцяти кінотеатрах Польщі, з нагоди відзначення Дня Незалежності України, відбудеться показ документальної стрічки «День Незалежності України», режисером якої є Володимир Тихий. Дія фільму розгортається протягом одного дня – 24 серпня 2022 року, під час святкування 31-ї річниці відновлення державності України. Фільм поєднує місця та людей, які передають дух воєнного часу в країні, як-от: поліцейського, військових, працівниці пабу, художниці.

Знімали картину одночасно в різних куточках країни. Також у стрічці використано кадри 1991 року, зокрема з моменту внесення до сесійної зали Верховної Ради прапора України.

eprasa.pl 5da74e4007

Прем'єра «Дня Незалежності» відбулася на національному конкурсі фестивалю Docudays UA у червні цього року. У Польщі фільм покажуть у кінотеатрах у Познані (Bułgarska 19), Варшаві (Atlantic), Кракові (Kijów), Вроцлаві (OhKino), Ельблонзі (Światowid) та інших. Повний список на фейсбук-сторінці показу (Dzień niepodległości Ukrainy – film).

Флешмоб до Дня Державного Прапора України

23 серпня у сквері Вільної України у Кракові заплановано відзначення Дня Державного Прапора України. У його межах відбудеться флешмоб із розгортання 70-метрового синьо-жовтого стяга та виконання державного гімну України.

Прощання із Сергієм Девдюком – волонтером та бійцем

12 серпня у церкві на вул. Медовій у Варшаві відбулося молитовне вшанування пам'яті Сергія Девдюка.

Українець, родом з Бучача, працював у польській столиці та брав активну участь у житті місцевої української громади. Відвідував греко-католицьку церкву Успіння Пресвятої Богородиці у Варшаві та активно долучався до її життя.

Був членом команди Фонду Uniters, що приєдналася до акції «Свята без тата», а також членом Громадської ініціативи догляду за могилами воїнів УНР. Завжди приходив із друзями на прибирання козацьких могил на Православному цвинтарі дільниці Воля, яке відбувалося кілька разів на рік. Брав участь в акціях Євромайдану-Варшава.

24 лютого 2022 року, після мітингу під посольством росії у Варшаві, він вирішив піти боронити Україну. Цього ж дня Вікторія Батрин із Фонду Uniters оголосила збірку. За декілька годин кошти було зібрано. Разом із кількома іншими друзями Сергій поїхав у військовий магазин за пів години до його закриття. «Продавець не хотів нас пустити. Я йому сказав, що якщо не хоче продати нам спорядження, то хай сам збирається воювати», – згадує один із членів Громадської ініціативи догляду за могилами воїнів УНР, який купував із хлопцями обладнання. Днем пізніше Сергій був уже в Києві.

13 червня цього року на Запорізькому напрямку, в районі міста Оріхове, Сергій Девдюк отримав кульове поранення в голову. Два місяці перебував у реанімації. Помер 9 серпня. Мав 39 років.

У Сергія залишилися два сини та дружина. Похорон відбувся 11 серпня у його рідному Бучачі на Тернопільщині.

Фото з фейсбук-сторінки Сергія Девдюка

Затримали осіб, які вербували в Польщі до групи «Вагнер»

Агентство внутрішньої безпеки у співпраці з поліцією ідентифікувало та затримало 11 серпня двох росіян, які поширювали в Кракові та Варшаві пропагандистські матеріали групи «Вагнер».

Алєксєй Т. та Андрєй Г. у двох містах розповсюджували, зокрема, листівки. На листівках зображений QR-код, який веде до російськомовної сторінки формування та напису англійською «Ми тут. Долучайся». Як повідомляє Агентство, росіяни мали при собі понад три тисячі листівок, що пропагували групу «Вагнер» і які затримані отримали з москви.

Алєксєй Т. та Андрєй Г. розклеїли близько 300 листівок у вказаних їм публічних місцях у Кракові та Варшаві. Загалом вони мали доручення розмістити вищезазначені матеріали у кількох сотнях публічних місць в обох містах Польщі. Обидва підозрювані постійно документували свою діяльність, фотографуючи місця з наклеєними агітаційними матеріалами. На підставі фотоматеріалу вони отримували винагороду від російської сторони – мали отримати приблизно до 20 тисяч злотих. росіяни, виконавши завдання у Кракові та Варшаві, планували залишити Польщу 12 серпня.

Прокуратура висунула затриманим низку звинувачень, зокрема за діяльність у зовнішній розвідці проти Польщі, участь у міжнародному збройному угрупованні, створеному для вчинення терористичних злочинів, вербування для найманства, забороненого міжнародним правом, використання та популяризацію символіки, яка підтримує збройну агресію росії проти України.

Наразі затримані перебувають під арештом. У разі доведення злочину обом підозрюваним загрожує до десяти років позбавлення волі.

Поїздом із Хирова до Сянока

Після 13 років перерви Україна та Польща поновлюють залізничне пасажирське сполучення між польським містом Сянок та українським Хировим. Про це повідомляє сайт ukrayina.pl (сервіс створила команда порталу Gazeta.pl).

Маршрут скасували 2010 року через контрабандистів та прикордонників, які, шукаючи контрабанду, водночас завдавали пошкоджень вагонам.

Проте зараз, коли пасажиропотік між Україною та Польщею збільшився і попит на перевезення зріс, маршрут все ж вирішили відновити. Польська приватна залізнична компанія SKPL заявила про готовність запустити три щоденні пари транскордонних поїздів від 15 грудня 2024 року до 14 грудня 2029 року.

Така пропозиція з'явилася після того, як на початку 2023 року Укрзалізниця завершила ревіталізацію (відновлення – прим. ред.) української ділянки шляху від Хирова до кордону з Польщею.

Перевезення здійснює Polregio тричі на день до станції Устрики-Долішні. Оператор має досвід роботи на цій лінії, тож маршрут мали б продовжити ще на 10 кілометрів до Кросценка.

Більше новин читайте на сайті: nasze-slowo.pl.
Опрацював на основі повідомлень Павло ЛОЗА

eprasa.pl 5da74e4007

Пйотр АНДРУСЄЧКО, Київ

Півтора року польської допомоги Україні

Не дивлячись на останні загострення та суперечки у відносинах між Варшавою та Києвом, з обох сторін активно лунають заклики не змарнувати історичні зміни, що відбулися між нашими країнами та народами.

Польща була однією з перших країн, яка надала допомогу Україні після російської агресії минулого року. З березня 2022 року президент Володимир Зеленський зустрівся з групою іноземних журналістів у будівлі Офісу президента в Києві. Момент був дуже важкий, під Києвом точилися бої. Ніхто не знав, що буде далі. Офіс президента України виглядав як фортеця або остання лінія оборони. Зеленський виглядав дуже втомленим. Тоді я, ставлячи питання як журналіст від видання «Gazeta Wyborcza», запитав, що Польща може ще зробити для України. Зеленський відповів, що Польща вже зробила багато і він за це вдячний.

– Я не знаю, хто міг би зробити більше. Я не знаю, – сказав Зеленський.

Він також підкреслив, що у нього дуже добрі стосунки з Анджеєм, як він назвав польського президента.

– Я спілкуюся з ним щодня, він один із лідерів, з яким у мене дуже тісні стосунки. Він запитує мене, що я зараз роблю. Він мене питає, як допомогти… Польща нам у всьому допомагає. Ми друзі. Я не перебільшую, коли скажу, що ми зараз в небюрократичних обіймах підтримки, – додав тоді Зеленський.

Польща допомагала й продовжує допомагати Україні, і, здається, навіть нинішні суперечки не можуть цьому зашкодити. Але, звичайно, є певне занепокоєння, що речі, які повинні обговорюватись за дипломатичним столом, стають предметом взаємних публічних звинувачень.

Те, що сталося після 24 лютого 2022 року у наших взаємовідносинах, справді заслуговує на те, щоб окреслити це як історичну подію. І якщо момент не буде втрачено, це означатиме нову еру у наших взаєминах.

Солідарність насамперед

Після 24 лютого фраза про солідарність наповнилася новим змістом, коли йдеться про польсько-українські відносини. Сотні тисяч українців втекли на Захід від російських ракет і бомб. Польща відкрила для них свої кордони і тисячі простих поляків поспішили їм на допомогу. На початку повномасштабної війни Польща прийняла найбільше українських біженців. На кордоні з Україною розгорнули дев'ять прикордонних пунктів для українських біженців. На початку серпня у Польщі було зареєстровано 968,4 тисяч біженців з України, більше лише в Німеччині.

Президент США Джо Байден під час виступу 21 лютого у Варшаві підкреслив важливість польської гуманітарної допомоги, наданої українцям.

Перед виступом Байдена у Варшаві президент Польщі нагадав старе гасло польської демократичної опозиції: «Немає свободи без солідарності!». І, здається, за останній рік вона набула нового виміру по обидва боки кордону. Адже одна справа – політичні стосунки на найвищому рівні, однак революційні зміни відбулися передусім у стосунках між простими людьми. Поляки не тільки допомагали біженцям у найважчі перші місяці, і чимало хто досі це робить, але й долучилися до допомоги у самій Україні. Польські волонтери підтримують мешканців прикордонних територій, українську армію. Польські добровольці воюють в інтернаціональних загонах, а медики ризикують життям, евакуюючи поранених з фронту.

І українці це знають і цінують. Упродовж останнього року, де б я не був, починаючи від півночі Київської області, у Чернігівській, Харківській, Донецькій, Миколаївській, Херсонській областях, скрізь, коли я казав, що є польським журналістом, я чув одні й ті ж слова: «Будь ласка, передайте „дякую" Польщі та полякам за допомогу». При цьому ці слова промовляли люди, які втратили домівку, близьких, щойно втекли з окупованих територій або виїхали, промовляли їх у перервах між розривами снарядів. У якийсь момент я просто почав уникати говорити про те, що я з Польщі, адже було дуже незручно.

«Ми не втомимося дякувати полякам», – запевнив президент Володимир Зеленський під час пресконференції на початку квітня під час візиту до Варшави.

Цю подяку Зеленський повторив під час виступу разом із президентом Анджеєм Дудою у дворику Королівського замку. Він підкреслив, що на особливу подяку заслуговують мешканці та влада, місцеве самоврядування Ряшева, Перемишля та інших міст і містечок південно-східної Польщі, які першими взяли на себе тягар хвилі наляканих біженців з України.

– Моя вдячність вам. Немає більше моментів, коли ми були б окремо. Українські та польські серця б'ються за одну свободу і взаємну незалежність наших країн. Наш спільний дім. Ми переможемо, – сказав Зеленський.

У свою чергу Анджей Дуда у своєму виступі наголосив, що Польща та Україна «будуватимуть свої відносини на основі правди та взаємної довіри».

– Тому ми разом посилаємо росії чіткий меседж: ви більше ніколи не зможете з нами сперечатися. Ви вже ніколи не зможете нас розділити, – сказав президент Польщі.

Згідно з дослідженням, проведеним минулого року українським дослідницьким інститутом Info Sapiens на замовлення Центру діалогу імені Юліуша Мєрошевського, 73% українців змінили ставлення до поляків у кращий бік. Хоча раніше я вважав, що Польща і поляки й так мають в Україні досить хорошу репутацією.

Однак останніми місяцями спостерігаються деякі негативні зміни у ставленні поляків до українців, які проживають в їхній країні. З одного боку, зрозуміло, що «великий ривок допомоги» не може тривати вічно, через деякий час настає втома. З іншого боку, деякі звинувачення польських громадян є результатом відсутності поінформованості. Наприклад, у питанні соціальних виплат, адже українці в Польщі здебільшого самі заробляють і наповнюють бюджет сплаченими податками.

Тому є завдання не розтратити цей соціальний капітал з обох сторін, який був створений за останні півтора року. Тим більше, що ця тема вже стала поживою для радикальної партії Konfederacja.

eprasa.pl 5da74e4007

Друг пізнається в біді – допомога зброєю

Але Польща допомагала не лише біженцям. 24 лютого в офіційних польсько-українських стосунках стався справжній «переворот». Польська влада, як каже сам Зеленський, однією з перших започаткувала реальну допомогу постраждалій Україні. Польський президент вперше приїхав до Києва після нападу росії у квітні минулого року. Варшава взяла на себе завдання переконати країни Євросоюзу у необхідності надання Україні статусу кандидата на вступ до ЄС. Польща також виступає за якнайшвидше членство України в НАТО.

Величезну роль відіграла польська військова допомога. У перші місяці війни Польща передала ПЗРК Перун, який показав високу ефективність у боротьбі з російськими вертольотами. У Польщі чудово розуміли, що Україні потрібна важка зброя. Тому, окрім Перунів і штурмових гвинтівок Грот, швидко почали надавати модернізовані танки Т-72. Торік Польща поставила їх 230 одиниць, чим дуже допомогла виснаженій українській армії. Українську протиповітряну оборону посилили й надіслані з Польщі зенітні комплекси Оса та Нева. У червні 2022 року Варшава передала 18 гаубиць Краб, ще 54 Україна замовила у польського виробника. Крім того, є велика кількість різної амуніції та іншого обладнання.

Ця допомога продовжується, і Польща є одним із піонерів, коли йдеться про надання нових видів зброї. Вона також намагається переконати у цьому інші країни. Так було у січні, коли Польща заявила про готовність передати 14 танків Леопард-2 у складі міжнародної коаліції. Крім того, Польща передала також танки Тварди, які є польською модернізацією радянських танків Т-72. Зараз ці танки використовуються під час контрнаступу. Загалом, до травня цього року Польща передала 325 танків, тобто найбільше з усіх партнерів, які допомагають Україні.

Польща є однією з небагатьох країн, що передали Україні також винищувачі, щоправда, не сучасні західні, адже вона також має їх небагато, а радянські МіГ-29 (14 літаків). Також були передані гелікоптери та безпілотники. Водночас у Варшаві заявили про готовність допомогти з навчанням українських пілотів на F-16.

Під час квітневого візиту Зеленського до Варшави повідомлялося, що Україна закупить польські бронетранспортери Росомаха. Частково за них заплатить сам Київ, частково США та ЄС. Варто пам'ятати, що частину польської зброї Київ закуповує.

Україна також значно посилила свої комунікаційні можливості як з точки зору цивільних, так і військових потреб. Упродовж року, з початку російської агресії, Польща передала Україні найбільше терміналів супутникового зв'язку Starlink, близько 15 тисяч.

На початку серпня Михайло Федоров, віце-прем'єр-міністр та міністр цифрової трансформації, повідомив, що Польща передала 500 накопичувачів енергії – акумуляторів Tesla Powerwalls.

Наприкінці липня польське видання «Defence 24», спираючись на дані Операційного центру Міністерства національної оборони, повідомляло, що від початку російської агресії сумарна вартість польської військової допомоги склала 3 мільярди євро.

Крім того, Польща відіграє величезну роль як транзитна країна для постачання зброї та цивільної допомоги Україні. А також це важливий хаб для ремонту української техніки, що постраждала від війни.

Польща не єдина

Після російської агресії Польща і поляки показали, як повинна виглядати солідарність. Польська допомога відігравала і продовжує відігравати важливу роль. Водночас на тлі останніх чвар у Польщі лунали голоси, що Київ нібито розвиває співпрацю із західноєвропейськими країнами, забуваючи про Варшаву.

Однак Україна не може дозволити собі жодних «обмежень» у відносинах, тим більше, що від них залежить подальше оснащення української армії сучасними системами озброєння. Таких, яких не може запропонувати Польща. Наприклад, 20 серпня Нідерланди та Данія оголосили про передачу Україні сучасних літаків F-16, яких так довго домагався Київ. Але йдеться також про сучасні системи протиповітряної оборони, які надходять із США та Німеччини, танки, артилерію та бойові машини піхоти. А в довгостроковій перспективі – це ще й допомога у відбудові України.

Українська влада та експерти бачать, що Польща, яка допомагає Україні, має напружені відносини з Німеччиною, або у ширшому значенні, напружені відносини з Євросоюзом.

З точки зору Києва, зміни, які відбулися у політиці Німеччини щодо України упродовж останнього року, є революційними і такими ж важливими, як відносини з Польщею. Така ж ситуація з іншими партнерами. Києву дуже потрібна Польща, але така, яка має сильні позиції в ЄС і здатна впливати на рішення, що приймаються у Євросоюзі. ●

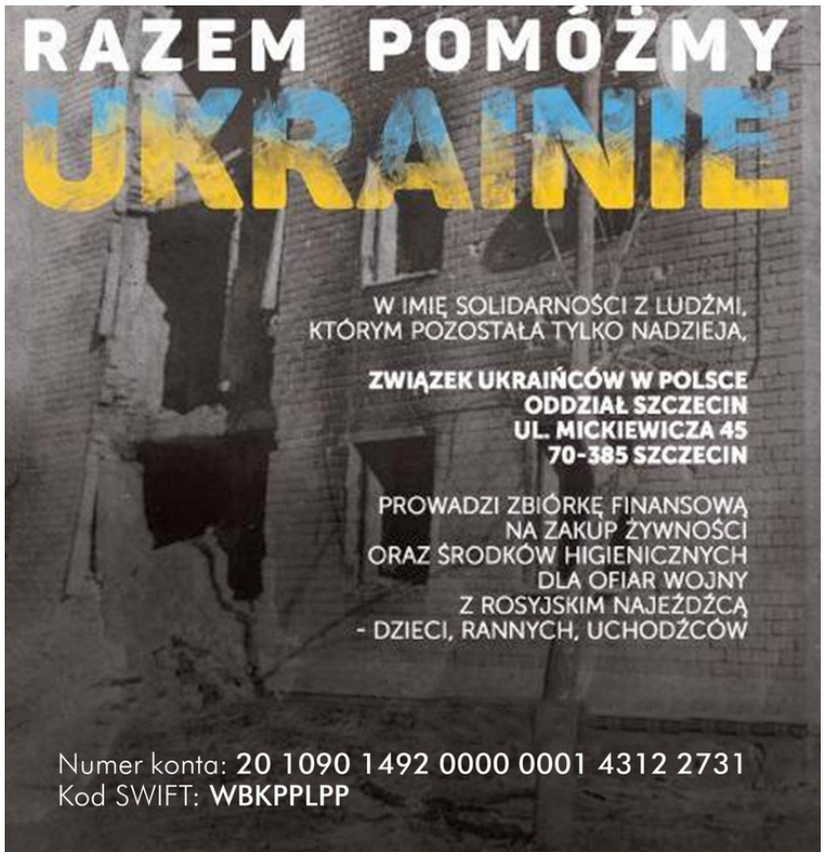

eprasa.pl 5da74e4007

ІНТЕРВ'Ю

Аліна КУВАЛДІНА
Фото з фейсбук-сторінки героя статті

«Два найважливіші слова для нас зараз – повага та людяність»

Нікіта Тітов – відомий український художник і плакатист. Серед його робіт – живопис, ілюстрація, графіка та дизайн. Особливої популярності набули ілюстрації художника на тему війни, котрі швидко набули популярності в соціальних мережах завдяки своїй актуальності та влучності.

Художник також займає активну громадську позицію, виступаючи за збільшення інклюзивності українського суспільства. Крім цього, на своїй фейсбук-сторінці він розповідає про власний досвід життя з біполярно-афективним розладом, розширюючи таким чином обізнаність про ментальні розлади та хвороби серед українців.

«Нашому слову» Нікіта розповів, як йому допомагає у творчості досвід роботи в рекламі, яка ілюстрація стала символом його життя за останній час та що потрібно зробити українцям, аби наблизити психіатричну інклюзію.

– Багато ваших робіт – це плакати. Скажіть, будь ласка, чому вам подобається саме така форма?

– Плакати – це насправді не вся моя творчість. Плакатом я називаю те, що стосується політичної ситуації і взагалі подій в Україні. Але також у мене є роботи про кохання, наприклад. Я не називаю їх ані плакатами, ані постерами. Це моє цифрове мистецтво.

Щодо плакатів, то я малюю їх, бо образ сам по собі вбирає в себе набагато більше, ніж будь-яке поняття або цифри. Найбільш об'ємна мова – це мова образів, за допомогою яких можна розповісти або певну історію, або відчуття. А плакат – це дуже стисло передана думка, за якою стоїть дуже багато емоцій. І не тільки моїх, а, як виявляється, і людей, які на них дивляться.

Тож це доволі простий і ефективний спосіб розповісти те, що я думаю, при цьому уникнути великої кількості літер.

– А як у вас з'являються такі влучні образи для ваших робіт? Як ви розумієте, що от саме цей образ – він влучний?

– Почнемо з того, що в мене дуже великий досвід роботи в рекламі. Я працював там приблизно 13 років. Із них більшу частину свого творчого рекламного життя я присвятив створенню рекламних компаній для дуже відомих брендів. Як світових, так і українських.

Робота в рекламі – це постійна розмова з людьми, зокрема, за допомогою певних символів або якихось історій, як, наприклад, в рекламних роликах. І плюс, це така робота, що потребує дуже швидких рішень. Тож у мене є дуже великий досвід того, як створювати якісь повідомлення, меседжі та як їх демонструвати. А ще – як дивитися на будь-що під різними кутами зору. Одним словом, реклама дала мені велику школу, я вмію дивитися на речі не прямо в лоб, а з усіх боків. Тож знаходити якийсь певний образ – це для мене доволі…ну, не те, щоб зовсім легко. Але це, скажімо, в моєму випадку дуже натренований м'яз.

Та не можна казати, що це тільки механічна робота. Є певні моменти, коли я сам дивуюся – як з'являються ідеї. А останнім часом вони зазвичай з'являються дуже швидко, я відчуваю себе фактично таким собі «приймачем». Починаю про щось думати – і відразу маю ідеї.

Я ніколи не роблю якихось замальовок, не думаю, як це має виглядати, не шукаю ідеальних завершених ліній чи якогось ідеального вишуканого дизайну. Мені важливо просто передати те, що я відчуваю зараз.

Приходить думка, і я миттєво створюю малюнок для того, щоб просто звільнити себе від того стану, в якому перебуваю. Часто це ж дуже болючі історії. А коли ти ділишся тим, що тобі болить, то це своєрідна терапія, стає трошки легше. Тож мені дуже пощастило, що я митець, бо, виходить, я сам собі трохи лікар, можу керувати своїми станами.

– Чи є у вас якась улюблена власна робота, або, можливо, серія робіт?

– У мене такого не було довгий час взагалі. Бо кожен з малюнків – це певна історія дня або цілого досвіду. І дуже важко в житті все розділити і сказати, що цей момент був найкращий, а цей найгірший. Бо насправді кожен день, який ми тут живемо, є квитком з народження в смерть. І важко виділити будь-який день. Навіть якщо ти, грубо кажучи, лежав на ліжку цілий день, він все одно має дуже велику цінність. Це особливо розумієш під час таких подій, як війна. Коли знаєш, скільки людей страждає, скільки людей гине.

eprasa.pl 5da74e4007

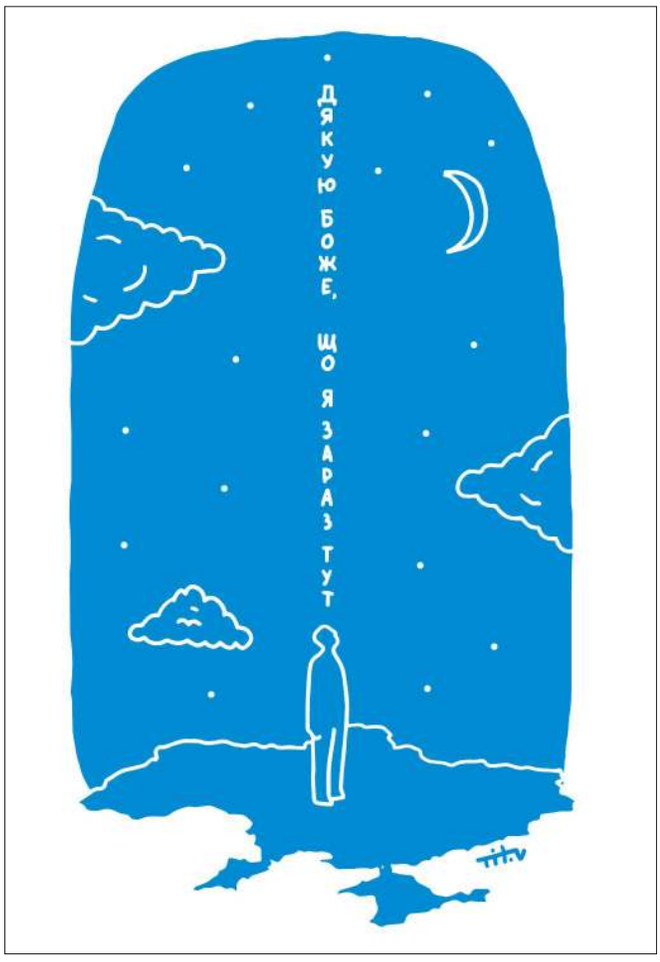

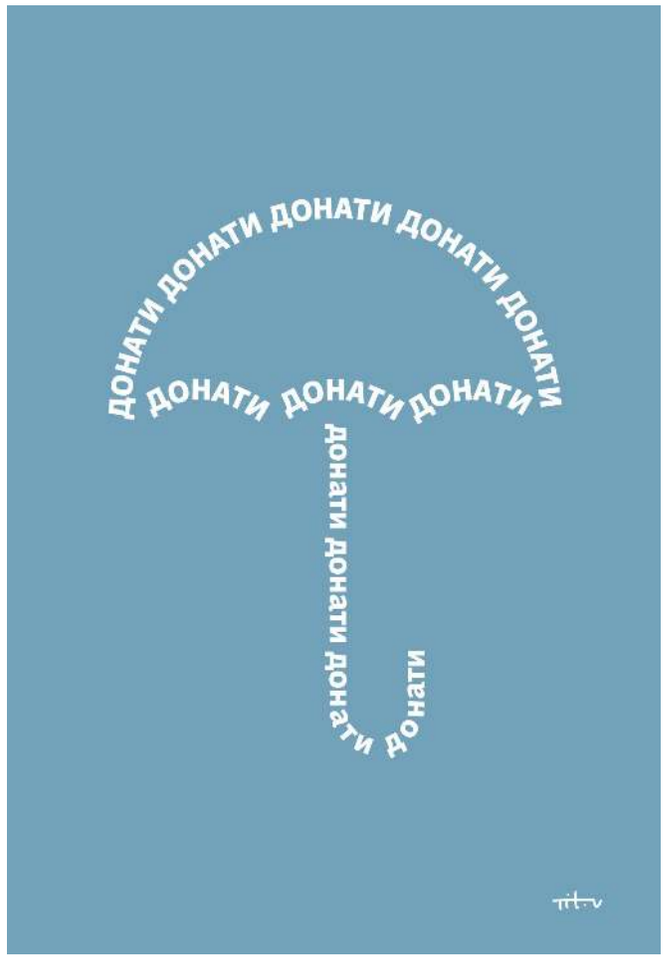

Але я також зрозумів для себе: якщо об'єднати все, що я робив, то є одна робота, яку можна називати певним символом мого життя за останній час. Це «Дякую Боже, що я зараз тут». Вона найбільш чітко передає те, що я відчуваю взагалі в цій ситуації. Бо я насправді відчуваю і гордість через те, що я тут, в Україні, і одночасно великий біль. Я також розумію, що всі ці події дуже впливають на мене як на людину і вони мене формують. Я розумію, що таким, як зараз, я не став би в будь-якій іншій країні. І наскільки б це не було страшно і боляче, але я кожен день дякую, що я саме тут.

– Скажіть, будь ласка, що вам допомагає творити в такий складний час? У чому ви знаходите силу?

– По-перше, мені сама творчість допомагає, для мене це вже терапія. Хоча є і періоди, коли час від часу я дуже виснажений через те, що дуже багато роблю. Фейсбук – це не все, що відбувається в моєму житті, і в творчому плані так само. Тож я, чесно кажучи, іноді себе просто заганяю в якісь важкі стани, також враховуючи хворобу…

По-друге, сил додає, коли ти дивишся на людей, особливо на військових, на наших волонтерів. В мене є багато знайомих волонтерів ще з 2014-2015 років, у них вже давно є втома від війни. Вона з'явилася не зараз, не вчора, а триває роками, майже 10 років. І коли дивишся на цих людей, то розумієш, що ти не можеш опускати руки, ти маєш все одно щось робити. Скільки у нас хлопці без ротацій взагалі воюють зараз, і вони просто весь час на передовій. Тобто ти можеш нічого не робити, але вони не можуть. І це настільки надихає, змушує задуматися. І тоді продовжуєш працювати і все.

– Хотіла б також задати питання щодо психічних розладів. На вашу думку, як суспільство і держава в Україні ставляться до людей з психічними досвідами? Чи достатньою є підтримка?

– Можу сказати, що зараз починають відбуватися зміни. Якщо взяти нашу медицину загалом, і психіатрію зокрема, то вони у нас зробили неймовірний крок. Навіть не стільки в якихось там технологічних рішеннях, бо у нас нема великих ресурсів, скільки в людяності.

У нас було дуже багато нарікань на нашу медицину в більш-менш мирний час. Але зараз я можу сказати, що велика кількість лікарів просто перестрибнули через прірву. І те, що вони зараз роблять, в плані людського підходу, пошуку рішень, намагання врятувати наших хлопців, важко порівняти з закордонною медициною.

10.

eprasa.pl 5da74e4007

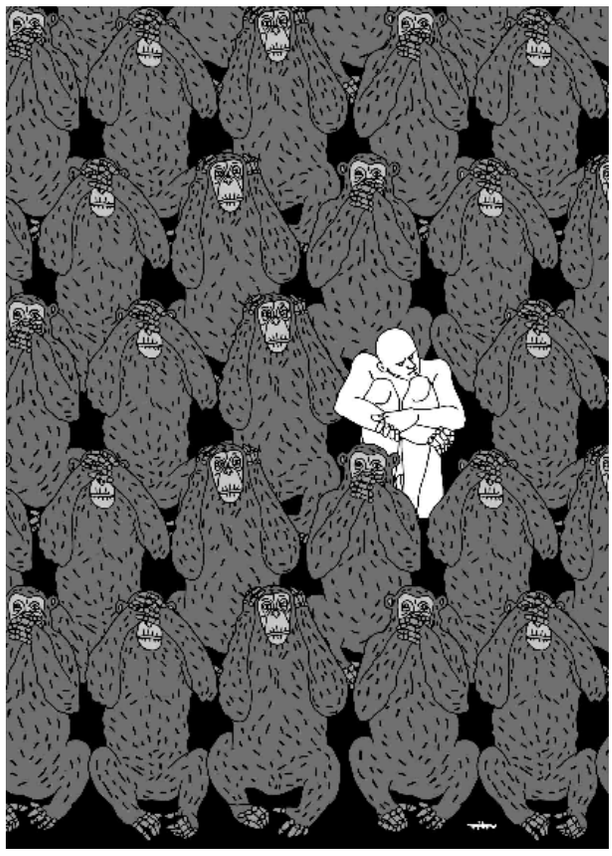

Зараз я співпрацюю з новим лікарем-психіатром, який має досвід і працює з хлопцями, які повернулися з фронту, але поки ми цих тем не торкалися, бо зараз більше працюємо над моїми власними станами. Але на майбутнє домовилися, що будемо щось робити. Я як творча людина і він як професіонал.

Взагалі, якщо говорити про інклюзію, то в нас не інклюзивна країна ні для кого. Ні вулиці, ні заклади, ні державні установи не пристосовані для людей з особливими потребами. Хоча державні установи вже десь попідтягувалися. Наприклад, ЦНАПи (Центри надання адміністративних послуг – прим. ред.) будують такі, більш-менш інклюзивні простори.

Але стосовно саме психіатричної інклюзії, то в нас просто катастрофа. Ми реально на якомусь печерному рівні знаходимось, але не тільки держава. У нас люди перебувають на рівні неандертальців. І саме тому я почав зараз вести блог і розповідати про свої хвороби для того, щоб привернути до цього увагу. Аби люди почали розуміти, що це такі особливості, це такі вади. Можливо, в деяких проявах вони не дуже приємні, але нам потрібно вчитися одному простому слову – повазі.

Бо у нас немає поваги насправді. Це слово з'явилося у нас на Майдані у 2014 році, потім трошки ми його загубили. Потім воно знов у нас з'явилося, під час подій в Донецькому аеропорту. І потім теж ми почали його губити. І 2022 рік, він просто створив неймовірний прецедент, коли українське слово «повага» звучало по всьому світу. Тобто весь світ поставився до нас з повагою, як і ми самі. І потім ми знову це втратили.

Нам треба вчитися дуже простим речам. Треба поважати людей навколо і навчитися поважати самих себе. Бо психіатрична інклюзія – це найбільша проблема, яка зараз насправді стоїть перед нами. Це набагато страшніше, ніж економічні випробування в майбутньому, бідність і тому подібне. Навіть не порівняти з, наприклад, можливим спалахом злочинності.

Бо повернуться з війни люди, а в нас немає такої кількості підходящих робочих місць і більше того – немає психіатричної інклюзії. Нам потрібні зміни на рівні не тільки влади, а й на рівні родин, дружин, матерів, синів. Навчитися приймати людей, які вже змінилися.

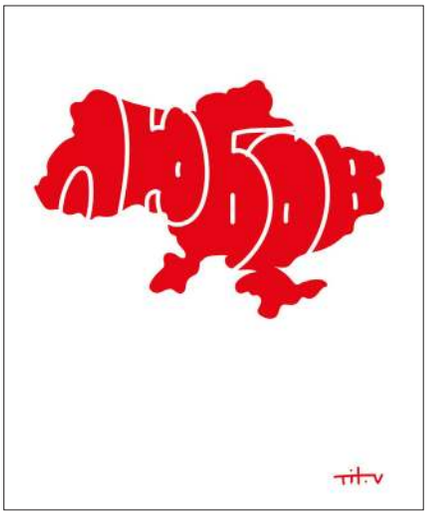

І нам треба також усім вчитися розмовляти і з військовими, і одне з одними. Просто ми зовсім цього не вміємо робити. У нас зараз два важливі слова – це «повага» і «людяність». І нам потрібно колосальними темпами вчитися ці два слова застосовувати. Не просто декларувати, не просто називати. Нам треба вчитися жити з цими словами в середині себе. І це надскладне завдання, але це завдання абсолютно для всіх.

Ми зустрінемося з речами, досвіду яких у нас ще не було. І проблеми, з якими ми стикнемося через відсутність людяності, поваги і розуміння, будуть настільки великі, що зможуть мати різні не дуже позитивні наслідки. ●

eprasa.pl 5da74e4007

Сторінку підготував
Григорій СПОДАРИК

Церква в Асунах отримала технічну документацію і чекає на ремонт

У селі Асуни (Вармінсько-Мазурське воєводство) перебувала група студентів факультету архітектури Варшавської політехніки, які інвентаризували місцевий греко-католицький храм. У результаті їхньої праці була створена технічна документація.

Молоді архітектори виміряли всі висоти храму та відстані між елементами конструкції, а також виконали технічний ескіз. Над цим працював, зокрема, Міхал Сєрженга, який у межах студентської практики вимірював східний фасад споруди.

– Досі мені не доводилося відвідувати надто багато церков. До того ж цей об'єкт дуже цікавий – це готичний, дуже добре збережений костел, який зараз є церквою. Поєднання цегли та каміння надає йому особливого характеру. У середині мені дуже сподобалося дерев'яне склепіння з розписами святих, – розповів про свою роботу й враження студент.

Опікун групи, викладач Войцех Вулковський зауважує, що така діяльність студентів є багатолітньою практикою кафедри й має на меті створення «запасної копії технічної документації» архітектурних пам'яток Польщі. Зібраний матеріал потім використовують для написання наукових статей чи книжок, також він дає можливість відтворити споруди у випадку нещасних випадків, як пожежа. За словами Войцеха Вулковського, стан асунського храму задовільний, хоча вимагає певного ремонту, бо, як підкреслює дослідник, «немає таких коштів, яких не можна було б вкласти в будівлю, що є архітектурною пам'яткою». Такі споруди кожні кілька або кільканадцять років потребують серйознішого ремонту. Науковець зауважує також, що асунський храм, споруджений у XV ст., постраждав від пожежі у часи I Світової війни й був дуже якісно відновлений:

– Ця відбудова має «романтично-автентичний» вигляд. Це дуже гарний проєкт, який створює чудовий краєвид.

Войцех Вулковський вказує й на основну особливість споруди, а саме – той факт, що нині цей готичний храм є греко-католицькою церквою. Таке поєднання Сходу й Заходу, за його словами, дуже добре вписується в традицію II Речі Посполитої, що характерно, наприклад, для замкової каплиці в Любліні, каплиці на Вавелі в Кракові.

– Король Яґайло мав матір русинку й виростав у такій культурі. Саме тому в Кракові маємо візантійські розписи. Подібні є хоча б у Сандомирі, – розповів Войцех Вулковський та підкреслив, що такі східно-західні архітектурні поєднання бачимо також в Україні.

Візит в Асуни був можливий завдяки співпраці ґміни Барцяни з Варшавською політехнікою. У минулі роки студенти вже вимірювали храми на території ґміни, також заплановано їхні наступні візити.

– Створена в минулому, як і тепер, документація буде передана ґміні та використана в різних програмах субсидій – також в останній, завдяки якій ми отримали понад мільйон злотих на ремонт храмів у ґміні. За частину цих коштів незабаром будуть виконані роботи й в асунському храмі, – наголошує Марта Камінська, війт ґміни Барцяни. Вона інформує також, що документацію передадуть парафіяльним священникам і воєводському реставратору архітектурних пам'яток. ●

Можливий збіг дати свят й екзаменів

У 2024 році дата екзаменів на атестат зрілості у Польщі може збігатися з Великодніми святами за юліанським календарем. На проблему звертає увагу співголова Спільної комісії уряду та нацменшин Григорій Купріянович у своєму зверненні до Марціна Смоліка, директора Центральної екзаменаційної комісії.

Початок випускних екзаменів у Польщі традиційно припадає на період після «довгих травневих вихідних» (1–3 травня). Так, існує ймовірність, що у 2024 році це буде 6 травня. Тим часом це буде другий день Великодня для вірян, які відзначають свята за юліанським календарем.

– Отже, з'являється ймовірність збігу дат. Тому звертаюся з проханням про врахування наведених фактів під час встановлення терміну випускних екзаменів у 2024 році та визначення першого дня випускного екзамену на 7 або 8 травня 2024 року, – пише у зверненні Григорій Купріянович. Він згадує також про положення законів, які дозволяють вірянам інших, ніж католицька, конфесій отримати вихідний на роботі або від навчання у святкові дні, які законом не визначено як вихідні. Таку можливість могли б використати й ті, хто 6 травня 2024 року святкуватиме Великдень.

– Важко, однак, уявити на практиці використання права на таке індивідуальне звільнення у випадку випускного екзамену. Це б призвело до великого хаосу й непорядку, якби виникла необхідність встановлювати додаткові терміни випускних екзаменів для осіб, які святкують за юліанським календарем, – зауважує Григорій Купріянович, підкреслюючи, що його ініціатива має на меті уникнення майбутніх незручностей.

У відповіді на звернення директор ЦЕК Марцін Смолік інформує, що зараз відбувається підготовка інформації про правила організації та проведення екзаменів у 2024 році. У документі також звертають увагу на те, що зміна дня початку екзаменів спричинить перенесення дати видачі свідоцтв і в такий спосіб вплине на процес набору у вищі навчальні заклади. Водночас директор Марцін Смолік запевнив, що в остаточному рішенні комісія забезпечить потреби тих, хто складатиме іспити, зокрема вірян східних церков. ●

eprasa.pl 5da74e4007

Павло ЛОЗА
Фото автора статті

Свято культури над Ославою

Уже 31-й раз у селі Мокре Сяноцького повіту відбувся захід для шанувальників музики, ремесел та народної культури. Окрім місцевих фольклорних колективів, на «Святі культури над Ославою» виступили гості з Польщі, України та Португалії.

12 серпня, у перший день «Свята культури над Ославою», пройшов гастрольний виступ Національного ансамблю пісні й танцю Національної гвардії України з Києва, яким колектив порадував усіх присутніх на святі в Мокрому.

«Великі артисти. Не можу назвати всіх виконавців, але дякую за інтелектуальну поживу. Сьогодні мене це зворушило. Душа плакала. Єднання енергій», – написав після концерту на своїй фейсбук-сторінці один з учасників події Мирослав Гаврилець, український митець із Мокрого.

Увечері поціновувачі театру мали змогу побачити виставу за участі акторки Лідії Данильчук із львівського «Театру в кошику». Вона представила монодраму «Розмова» за мотивами прози Лесі Українки. Ця подія відбулася в незвичайному просторі мистецької стодоли в селі Морохів, що біля Мокрого. Уже кілька років тут проводять культурні заходи. Для культурних ініціатив споруду пристосувала українська громада Мокрого. Після моновистави були співи та танці. Цього разу під акомпанемент музикантів зі «Зібраної капели».

Варто додати, що регіональні традиції привабили й наймолодших. Протягом двох днів проходили майстер-класи для дітей та молоді. У мистецькій стодолі в Морохові діти могли навчитися пісень і, наприклад, бойківського танцю. Також організатори підготували для дітей майстер-класи з гри на народних інструментах.

Гурт «Малинячок»

Ведучі

– Участь брали діти із сіл Мокре, Морохів, теж із Сянока, Туринського та Репеді. Навіть діти зі Скаржиська були, які приїхали на канікули до бабусі в Мокре, – розповідає Юлія Онишканич із Кракова, яка разом із сестрою Ксенією готувала молодших учасників. – Їм не обов'язково мати чудові музичні знання, просто їм треба дозволити творити музику разом. Нам вистачило одного дня, щоб на сцені був ефект.

Діти-учасники майстер-класів

Діти були одними з учасників недільного концерту, який відбувся вдень 13 серпня біля пожежної частини в Мокрому. Вони, звісно, зібрали найбільше овацій. Дехто з дітей відвідує місцевий гурт «Малинячок», яким керують Мажена Онишканич та Ярослав Машлюх. Цей гурт також виступав на концерті. Серед наймолодших виконавців був Олесь Кірдей, котрий приїхав з України, а зараз вчиться у перемиській школі імені Маркіяна Шашкевича.

Серед виконавців, які виступили перед публікою, був місцевий ансамбль пісні й танцю «Ослав'яни»,

eprasa.pl 5da74e4007

«Ослав'яни»

гурт «Сьпіванка» з Команьчі, ансамбль народного танцю «Аркан», що діє при «шашкевичівці», Оксана Лазут-Куба – українська співачка та авторка пісень, котра живе в Португалії, та фолькгурт «Карпатія» з України.

Варто підкреслити: уже понад 30 років організаторам вдається проводити цей захід. Тим часом не всі культурні проєкти, започатковані організаціями української меншини в Польщі на початку 1990-х років, збереглися донині. Серед іншого тому, що «не вистачило рук» для роботи над їхньою організацією.

За проведення заходу «Свято культури над Ославою» протягом років відповідають ті самі люди. Командою незмінно керує голова Сяноцького відділу ОУП Марія Білас. Проте не все тут залежить від одного-двох лідерів. Показово, що учасники команди організаторів часто долучаються до інших ініціатив. Наприклад, дехто є членом «Ослав'ян» й одночасно творить гурт «Сьпіванка», а також входить до Гуртка сільських господинь. Саме ці жінки стежили, щоб гості цьогорічного свята у Мокрому не лишилися голодними. Також українці беруть участь у місцевому гуртку ОУП та у товаристві «Балдгора». Це організація, яка вже 11 років керує недержавною початковою школою в Мокрому. У ній новий навчальний рік почнуть близько сорока дітей, більшість з яких (80-90%) ходять на уроки української мови.

– Дітей, може, небагато, фінансово буває складно, але якось тримаємося, – говорить Ярослав Машлюх, хореограф «Ослав'ян», який одночасно є членом організації «Балдгора».

Можна передбачити, що ця шкільна молодь, яка наразі входить до місцевого дитячого гурту, у майбутньому, певно, стане членами «Ослав'ян» і допомагатиме в організації «Свята культури над Ославою».

Буває теж, що молоді люди, які виїхали з села на навчання, а зараз працюють в інших містах, на час цього свята беруть вихідний, щоб допомогти в організації заходу. Є й ті, чиї діди чи батьки колись жили в Мокрому. Вони також долучаються до організації, зокрема, як ведучі заходу.

***

Серед гостей, які цього року відвідали «Свято культури над Ославою», були, зокрема, Ернест Новак – мер міста та ґміни Загір'я, Едвард Монка – директор Міського та ґмінного центру культури й спорту в Загір'ї, о. Богдан Кішко – парох греко-католицької парафії в Мокрому, о. митрат Юліан Феленчак – парох православної парафії в Морохові, о. Маріуш Вознічишин – парох римо-католицької парафії в Поражі, Кшиштоф Василик – депутат Ради міста і ґміни Загір'я та водночас сільський голова Мокрого, Мажена Онишканич – директорка недержавної початкової школи в Мокрому, Андрій Комар – заступник голови Об'єднання українців у Польщі та інші діячі ОУП з Підкарпатського воєводства. ●

Гості свята

Гурт «Сьпіванка»

eprasa.pl 5da74e4007

Юлія КАМІНСЬКА
Фото з Вікіпедії

Той, хто повернувся з небуття

Життя і творчий шлях багатьох видатних представників українського письменства 20-30 років XX ст. є промовистою ілюстрацією страшного і трагічного звивистого шляху української історії, з її перехрестями, ярами та байраками, крутими підйомами й ще крутішими спусками. Поетові та перекладачеві Василю Мисику у 1930-ті роки довелося пройти жахіття і все ж не загинути у Сандармосі. Після неймовірних поневірянь він повернувся до літературного життя, аби розповісти правду про долю загиблих і продовжити їхню справу. Проте до кінця своїх днів не зачерствів душею, залишився незлобливим, врівноваженим і умиротвореним. Життєва філософія Мисика полягала в його словах: «Вони не розуміють, що найкращий спосіб „сховатися" від суворої дійсності – це активно включитися в її процес». Можливо, це і рятувало поета від страшних реалій.

Народився Василь Мисик 24 липня 1907 року у селі Новопавлівка Межівського повіту на Катеринославщині в сім'ї священника. Василь був восьмою дитиною в родині. 1922 року закінчив семирічку, навчаючись мови й літератури у талановитого педагога Аркадія Казки. Саме він, помітивши у хлопця хист до поетичного слова, надіслав своєму другові Павлу Тичині зошит віршів Василя, той своєю чергою показав поезії Миколі Зерову, Максиму Рильському, Павлу Филиповичу, які посприяли появі перших публікацій Мисика у часописі «Червоний шлях» 1923 року.

Становлення поетичної душі

Ще з дитинства Василь виявляв цікавість до української народної творчості. Батьки зародили і підтримали це захоплення. Мати Феодора Мефодіївна любила співати, батько Олександр Якович грав на скрипці, дириґував церковним хором. Харківська поетеса і перекладачка Олександра Ковальова розповідала: «Василь Мисик завжди з особливим теплом згадував про свою матір, говорив, що в неї було дивовижне відчуття слова, що саме від матері він привозив багато виразних народних слів для своїх друзів-прозаїків».

Юнак вирізнявся скромністю, індивідуалізмом, навіть деяким скептицизмом і пасивністю у громадських справах. «Пасивність у громадському житті, якою я завжди вирізнявся, у цей час була моєю характерною рисою», – згадував Мисик. Василь виявляв схильність до малювання, мріяв навіть стати художником. Паралельно мав хист до вивчення іноземних мов. Здавалося б, де сільському хлопцю вивчити німецьку мову, але – потоваришував із сином німця, у якого працював батько, і вивчив німецьку мову, читав французькою. Згодом перекладав з шістнадцяти мов – білоруської, єврейської, польської, німецької, французької, а найбільше – з англійської, перської, таджицької. Як усіх молодих, Василя вабили ширші дороги та обрії. У 19 років Мисик переїхав на запрошення Павла Тичини до Харкова, де вступив до єдиного тоді в Союзі Технікуму сходознавства. Записався на курси англійської, згодом закінчив ще й таджицький відділ Технікуму сходознавства (1933 рік). Заочно закінчив фізико-математичний відділ Харківського університету (але значно пізніше, у 1957 році). Спочатку працював коректором у друкарні, далі – бібліотекарем у Будинку літератури імені В. Блакитного. Так він опинився в літературному середовищі, дуже важливому для формування юного таланту. Потоваришував із Теренем Масенком, Василем Минком, Іваном Багмутом, Павлом Тичиною, Миколою Львівським, Левом Квіткою, був знайомий майже з усіма харківськими письменниками.

Гармонія села й міста

Літературний феномен Мисика у тому, що в нього ніби не було початкового періоду діяльності – він увійшов у поезію з тонким і водночас рельєфним баченням світу, як вже сформований, досвідчений поет, багатогранна, зріла особистість. Його поезія – це вірші селянина зі свідомістю інтелігента. Чи навпаки: інтелігента, для якого село – центр всесвіту. Він умів дивуватися, але не наївно, по-дитячому (що було б природньо для поета-початківця у двадцять років), а якось дуже мудро, виважено, відчуваючи незриму гармонію життя.

А за вікном, без тіні заклопоту,
Маленька крапля, що їй жити мить,
Кругліє, знизується з дроту
І – поки до землі летить –
Встигає всесвіт у собі вмістить...

Ось який портрет Мисика змалював український літературознавець, критик Григорій Костюк: «Зовні тихий і скромний молодий поет – далеко складніша творча індивідуальність, ніж то збоку здавалося. Вище середнього зросту, стрункий, патриціянської постави, з гарним мужнім продовгастим обличчям, темний шатен, з високим чолом, прямим носом і великими, розумними карими очима. Мовчазний, зосереджений на слуханні й спостереженні, не квапливий, з повільними рухами, але завжди уважний і дружньо усміхнений, – він справляв враження вихідця з високої традиційно-інтелігентської родини. А насправді було це в нього вроджене і... можливо, частково вичитане з книжок, яких він на той час прочитав гори».

Поет активно друкувався у журналах «Знання», «Всесвіт», «Плужанин», «Життя й революція», «Молодняк», «Червоні квіти», «Плуг», «Пролітфронт», «Літературний ярмарок», газетах «Культура і побут», «Зоря» та інших.

1927 року побачила світ його перша збірка «Трави». 1929 року Мисик разом із Тичиною подорожував Вір-

eprasa.pl 5da74e4007

менією, був у Таджикістані й Узбекистані та захопився східним світом. Саме Схід своєю унікальною культурою ввійшов у душу поета назавжди. Тоді з'явилися прозові збірки Мисика «Галаганів сон», «Тисячі кілометрів», «Казахстанська магістраль», де розкрилася ще одна грань його таланту – публіцистична. Найголовнішою рисою Мисика – критика-есеїста – є інтелектуалізм. В його життя прийшли спершу західні (Роберт Бернс і Шекспір), а потім східні (Хайям, Гафіз, Фірдоусі, Нізамі) поети, яких він активно перекладав.

Призначений ворогом народу

Подальша доля Василя Мисика нагадує пригодницький роман з моторошним і неймовірним сюжетом. Якось вночі до його квартири вдерлися «чекісти» й заарештували. Це був зловісний 1934-й – рік, коли заарештували Олексу Влизька, Григорія Косинку, Костя Буревія, Антона Крушельницького та інших діячів української культури. Всі вони згинули у сталінській м'ясорубці. Мисика заарештували замість іншого письменника – Василя Минка, який згодом, у роки перебудови, розповів цю історію. «Я жив у Харкові (…) на четвертому поверсі. Піді мною на третьому поверсі жив мій друг, чудовий поет, учень Тичини Василь Мисик. У нас у будинку у 34-му році з'явилися „гості"… Мене не було тоді в Харкові. Вони спустились на третій поверх і взяли Мисика, бо їм треба було виконати план». Дружина Василя Мисика доповнила цю історію шокуючими фактами: «Брат Василя Минка, працівник Харківського КДБ, вирішив урятувати свого брата, попередивши його заздалегідь про арешт. Він негайно виїхав до Московської області, залишивши навіть родину. (...) Коли прийшли заарештовувати Василя Минка, його вже не було в Харкові, а жив він над Василем Олександровичем. Тоді, за вказівкою брата (з КДБ), заарештували Василя Олександровича Мисика, показавши йому ордер на арешт Василя Минка. (...) Василя Минка ніхто не шукав, хоч Миколу Зерова знайшли і в Москві та доправили до Києва». Так Мисика було призначено ворогом народу і заслано на 5 років на Соловки. Варто сказати, що сам Василь Минко почувався все своє життя винним перед Василем Мисиком. Він сам забрав довідку про реабілітацію, знявши з неї копію в нотаріальній конторі, і надіслав Мисику, листувався з ним, допомагав йому чим міг.

Після повернення з Соловків, не маючи в Харкові жодного пристанища (квартиру його забрали), він опинився у рідному селі на хуторі Миколаївка, де жили мати й сестра. Йому тільки тридцять три. На календарі – передвоєнний 1940 рік. Мисик пробує повернутися до літератури, але всі дороги йому закрито. У вердикті, за яким його ув'язнювали, наголошено: «Беручи до уваги, що Мисик – виходець з попівської родини і був зв'язаний з українськими націоналістичними елементами, а тому є особою соціально небезпечною і його перебування на Україні в нинішній час небажане». Це було як тавро «неблагонадійності», яке довелося носити тим небагатьом, хто вижив.

Перед війною Василь одружився з Ніною Неєловою, з якою навчалися разом у Харківському технікумі сходознавства. Ніна була підпільницею під час війни. Зворушливим і драматичним було це недовге кохання – вона померла у віці 30 років від голоду у вже звільненому Харкові. Кохана дружина залишилася в серці чоловіка на все життя.

Під час війни Мисик потрапив у німецький полон. Наприкінці 1945 року всіх полонених було вирішено ліквідувати. Щоб уникнути розстрілу, вони стрибнули з кручі, переховувались у лісах, аж поки не натрапили на американську військову частину, де їх дуже доброзичливо прийняли. Завдяки тому, що Мисик знав англійську мову, не довелося шукати перекладача. У нього була можливість отримати американське підданство і залишитися за кордоном, але його кликала рідна земля.

Повернення до поетичної діяльності

Він повернувся до Харкова і до кінця 1950-х працював на посаді обліковця у харківському трамвайному депо. Працював і писав вірші, сподіваючись хоч колись дочекатися їхньої появи друком. Паралельно він перекладав з давньоарабської, перської – суто з оригінальних творів. 1956 року з Мисика зняли всі звинувачення, а 16 жовтня 1956 року ухвалою військового трибуналу Київського військового округу його реабілітували.

Вже протягом 1962–1972 років у його перекладах з'явилися «Вибране» Рудакі, «Рубаї» Хайяма, «Лірика» Гафіза. Ось як звучить Омар Хайям в українському перекладі Василя Мисика – неозорий океан мудрості:

І юних і старих – всіх поглинає час,
І невеликий нам дається днів запас.
Ніщо не вічне тут: ми підемо так само,
Як ті, що вже пішли й що прийдуть після нас.
Твій ворог – небеса коловоротні.
Без друзів ти, всі дні твої самотні.
Будь сам собою, не гадай про завтра,
В минуле не дивись, живи сьогодні!

Глибинно зацікавився Василь Мисик і поезією Роберта Бернса, ймовірно, через суголосність його стилю з Шевченковим. Надто тонко і філігранно відчував він слово Бернса. На відміну від інших перекладів (зокрема рос. Самуїла Маршака) Мисикові передають поетичне слово набагато органічніше і глибше занурюються в душу поета. 1959 року вийшла книжка перекладених поезій Бернса (її підготовлено спільно з іншим великим українським перекладачем Миколою Лукашем у серії «Перлини світової лірики»). Мисик принципово практично не перекладав «літературу братніх народів». Він уперто відкидав можливість вислужитися (або просто заробити), перекладаючи з білоруської чи російської чергові вірші про мир, Леніна, щасливе життя радянських людей.

Доля відміряла йому 75 років. Свій життєвий шлях Василь Мисик закінчив 3 березня 1983 року в Харкові. На жаль, сьогодні він належним чином непоцінований і незнаний. Його творчість не включено до шкільних програм, його не завжди згадують на лекціях з української літератури у вишах. Щоправда, певне пожвавлення інтересу до творчості поета викликала поява книги Олександра Шугая «Цвіт вишні, або Втрачене кохання Василя Мисика» (2016). Це путівник по біографії поета з яскравим життєвим матеріалом, найдрібнішими фактами, представленими у широкому історичному контексті.

Життя Василя Мисика – це втілення «філософії серця» Григорія Сковороди. Він актуальний сьогодні як моральний взірець та дороговказ для молоді: людина найвищого ґатунку, яка пройшла крізь усі криваві пекла XX століття, довівши, що людська душа не продається. Звісно, за умови, що вона є. ●

eprasa.pl 5da74e4007

Марко ПОСТІВ-ЯРУГА

Бог одпустит, але пан отець ні

Пословиця, выдвыгнена до наголовка, знана была в Гладышові. Здає ся, же хыбаль трафил єм на єй джерело, записане в церковній книзі (на жаль, знаме го лем з опису). Нишше наводжу писмо пароха Гладышова (посьліднього перед выганяньом), несуче слова записаны в роках 1639 и 1649 з рода в рід:

Повіт Ясло-Горлиці *Парохія: Гладишів*
Ч: 38/44 *Дек: Горлицкий*

Находит ся в перемискым архіві на карті 28 і 29, ріжниці сут невеликы *(Записки-Записник; Року Божего – Року Божого…)*

Понишша печатка єст лем на 28 карті:

Канцелярія
АПОСТ. АДМІНІСТРАЦІЇ
ЛЕМКІВЩИНИ
Ввійшло 26 VI 1944
Ч. 1006/44

Записки
з богослужебних книг

1. В книзі «Апостол» церкви Вознесення Г.Н.І. Христа в Ґладишові записано на краях початкових карток ось що:

Року Божого: 1639, місяця юня, 8 дня «Сіеа книга глаголемая аПостолъ преданый єст до веси Ґладышова до храму С(вая)та Архистратига Михаила»

2. Року Божого: 1649. м(іся)ца ма(р)ца. 31. «Сїю книгу купи(л) Ра(б) Б(о)жїй олексей з подружіе свой настасиевъ За своє милоє здоровя и за отпущїня гріховъ до церкви ***кгладишо(в)ской*** *с. арх(ан)г(е)ла Михайла тоє(єст) таки(м) способо(м) иже котрыи По(п) будет в ц(ер)кви туй служити Повинен Буде(т) Ґ(оспод)а Б(ог)а просити за олексу и за настасїю за з(д)оровя и/за отпущенє гріхо(в). А/кто/бы хоті(л) сїю книгу от ц(е)ркви той о(т)далити не отпущу єму ани на ту(м) світіе ани на ону(м) и/буду су(д) Б(о)жий имати с/ни(м) пре(д) Пано(м) Богом*

Писа(л) Ко(н)дра(т) По(п) ***кгладышовский***

Більше записок нема, бо з книг церковних з тамтої війни (І сьвітової) залишився лише «Апостол», який був у каплиці, а всі інші книги згоріли разом з Церквою (в осени 1914 р.).

Гладишів, дня 26. марта 1944.
о. Андрій Злупко
парох

Сесы вписы маме лем завдякы тому, же канцелярия Апостольской Адміністрациі Лемківщыны попросила парохів о пересмотріня старых церковных книг за вшелеякыма ручныма дописками, а наш єґомосьць сесе зробили. Архаічний текст записали з титлами, я скорочены буквы взял єм в скобкы (о. Злупко записали и титлу, и сесы «страчены» буквы так якбы горішнім індексом). Слова, котры мы гнеска пишеме осібне, розділил єм криском, жебы лацнішше было чытати нелегкый старинный текст. Додам, же парох в записі декотрых слів ужывают старинной буквы ять (Ѣ), котра в російскій мові перешла в «е», а в нашій в «і».

Не чудує ня, же єґомосць доносят о тім, же старинна гладышівска церков згоріла (а разом з ньом вшытко, што было в ній), бо о тім знали сме юж од дідів и родичів. Сесе писмо єст барз цінне завдякы інформациям. Завдякы ньому знаме, же стара церков єст на дуже старша як сме си думали (перша дотля знана нам писана згадка о єй існуваню походила лем з 1743 рока). Цікавом інформацйом єст тіж запис назвы нашого села (веси), парох записували єй з великой буквы «г», але раз *Гладишів* записали яко *Ґладишів* (в реченю під «1.»). Записали го так хыбаль за то, же были по чытанях джерельных вписів и горячым обдумуваню як іх «переляти» на папір. Додам, же в сімнадцетовічных записках наше село двараз єст *Кгладышовом*. Не так чудує назва села записана в джерельнім документі з малой буквы (бо в оригіналі то прикметникы), як сесе, же Гладышів зачынат ся од буквы «к». Імено своє и женине єґомосць тіж записали малом буквом, но и чудачні назву пропащой церковной книгы *(аПостолъ)*. Найчудешнішший не єст твердий знак поставлений на кінци, и не мале «а» на початку, а друге великє «П». Може то суґестия, же в сесій книзі найбільше єст листів св. Павла апостола.

Завдякы выратуваным запискам писмом пароха, знаме, же церков св. Архистратига Михаіла в Гладышові была о понад сто років старша. Завдякы посьлідньому до выселіня пароховы знаме, же на цмонтернім горбку стояла юж 8 червця 1639 рока. Знаме сесе завдякы тому, же якраз товды колишній парох купил до нєй книгу до чытаня апостола, а десят років пізнішше хыбаль, идучы на іншу парохію, рішыв перестеречы новых парохів перед тым, што буде грозило ім, кєд сесу книгу сьміли бы вынести з гладышівской церкви. Номен омен оціліла лем завдякы тому, же вынесено єй, єґомосць Злупко пишут, же находила ся в каплиці Йоана Предтечы. Завдякы тому, же якысий парох Гладышова не побоял ся клятвы и книгу сесу вынюс з церкви, знаме імя и назвиско попереднього пароха (Олексий Кондрат), котрый штонайменше 10 років служыл в гладышівскій святыні (од 8 червця 1639 р. аж до 31 марця 1649 р.). Знаме тіж імено його жены – Анастазия. Додам, же товды чытати и писати, крім єґомосців, потрафили ищы лем жакы-дякы (шовтысе підписували ся крестиком). Адже лем они хоснували ся згаданым апостолом, але дякувати Богу думати мусіли юж чысто інакше як іхній предтеча. Знали, же Бог не має того рода помічників, зато спокійні, зо зрозумліньом, чытали пересторогу свого предтечы, жертводавці сесого апостола *(А хто бы хотіл тоту книгу з церкви сесой вынести, не отпущу єму ани на тім сьвіті, ани на тамтім и од Господа Бога на Суді Божім буду домагати ся кары для нього)* и не лем же не встрашыли ся його клятвы, а з грішных намірів раба Божого Олексы Кондрата зробили камін угольний пословиці выдвыгненой мном до наголовка (Бог одпустит, але пан отець ні). Осьвітлюут ньом дорогу жытя своім нащадкам и новым єґомосцям. ●

eprasa.pl 5da74e4007

РЕЦЕНЗІЇ

Вікторія Амеліна, «Дім для Дома». Львів: Видавництво Старого Лева, 2017. – 384 с.

Леся КОРОСТАТЕВИЧ

У пошуках власної ідентичності

«Дім для Дома» – роман, написаний українською письменницею Вікторією Амеліною, що нещодавно загинула від ворожих обстрілів. 27 червня 2023 року вона разом з делегацією з Колумбії перебувала в Краматорську, по центру якого росіяни завдали ракетного удару. Гості з Колумбії – політик Серхіо Харамільйо, письменник Ектор Абад та журналістка Каталіна Гомес – були поранені. А Вікторія Амеліна померла за кілька днів у лікарні Дніпра.

«Дім для Дома», виданий ще в 2017 році, розповідає історію родини, яка складається зі старого полковника, бабусі, доньок та внучки, а також пуделя на ім'я Домінікус (для своїх – просто Дом). Письменниця вміло розкриває внутрішні світи героїв, роблячи їх живими та реалістичними, вона показує складні стосунки в родині, розповідаючи про усі їхні радощі та болі. Авторка детально прописує кожен образ, створюючи візуальну картину, що збагачує сприйняття тексту. Кожен герой має свій унікальний голос і характер, що робить їх цікавими та зворушливими. Читач буде співчувати їхнім турботам, радіти їхнім перемогам і переживати разом з ними.

Ця історія пропонує читачам роздуми про минуле, нинішнє та майбутнє, зачаровує своїм таємничим настроєм та дає бажання дізнатися більше про героїв та їхню історію. Амеліна володіє витонченим стилем письма, який притягує увагу і тримає в напруженні до самого кінця. Змішання реальності з фантазією створює цікаву динаміку і забезпечує унікальність цієї книги.

В романі порушено низку складних моральних і етичних питань. Герої роздумують про свою історію, власні дії та вплив системи на їхнє життя. Через цей внутрішній конфлікт вони виглядають трохи загубленими, не знаючи, як визначити себе та своє ставлення до минулого.

В книзі підкреслено значення дому та почуття приналежності. Герої відчувають себе чужими у новому середовищі, змушені знаходити своє місце в цьому складному світі та мріють відшукати справжній дім. Читачі відчують емоційну напругу та відчайдушне бажання головних персонажів знайти щастя і спокій. Твір сповнений сумною атмосферою, авторка занурює читача в почуття тривоги та суму, інколи безпорадності. Амеліна вміло описує пострадянський контекст та культурні виклики, з якими зіткнулися герої, зокрема в пошуку своєї ідентичності, особливо у контексті радянського минулого, вона створює реалістичний портрет тих часів. Герої прагнуть забути про цей період і йти вперед, але втрачають себе в пошуках свого нового місця у світі.

Особлива увага в книзі приділяється пуделю Домініку, який виконує роль важливого персонажа і метафори. Взаємодія між героями, а також їхні взаємовідносини з собакою створюють цікаву динаміку і сприяють розумінню глибинних емоцій і переживань. Через призму сприйняття Дома відкриваються важливі деталі і відтінки, що допомагають читачу краще зрозуміти персонажів та їхнє життя.

У романі запахи і звуки набувають незвичайного значення, розкриваючи нові виміри сприйняття та зв'язку з оточуючим світом. Через внучку Марусю, яка втратила зір, читачі отримують можливість зануритися в її унікальний світ, де запахи стають кольорами, а звуки – палітрою емоцій. Але найцікавіше, що саме пес Дом стає провідником у цей світ: він розповідає про свої спостереження, нерозказані історії та відчуття, котрі він сприймає через запахи. Це зовсім інший погляд на життя, який змушує переосмислити наші звичайні способи сприйняття. Роман «Дім для Дома» переносить у світ, де запахи та звуки мають першорядне значення, викликаючи в нас нові емоції та розуміння.

Книга має свої сильні сторони, такі як захоплюючий сюжет і вміння авторки створювати емоційну напругу. Однак, читачі можуть помітити, що деякі частини оповіді можуть бути трохи заплутаними або повільними. Такі моменти можуть затримувати розгортання сюжету і вимагати більшої уваги від читача.

«Дім для Дома» – цікава книга, що пропонує непередбачуваність та інтригу. Вона створює своєрідний світ, де між людьми і тваринами існує особлива взаємодія та співжиття. Також ця історія залишає відкритими багато питань і дає можливість читачеві самостійно знайти відповіді. Роман допомагає зануритися в емоційний світ, де боротьба, любов і знання сплітаються в незабутній оповіді. «Дім для Дома» може зацікавити широке коло читачів, особливо тих, хто цінує складні персонажі та глибокі емоційні відтінки. Це книга, яка залишить слід у серцях тих, хто її прочитає. Певний смуток з'являється під час прочитання також через те, що Україна втратила таку талановиту письменницю, яка мала потенціал ще дивувати світ своїми творами. ●

eprasa.pl 5da74e4007

ОГОЛОШЕННЯ

Вітання з 90-річчям

Щиро вітаємо ГАЛИНУ ДРЕВКО, яка 13 серпня 2023 року відсвяткувала свій 90-й ювілей!

Понад пів сторіччя вона провела, навчаючи дітей читати і писати, прищеплюючи українську культуру в глухому, забутому Богом і людьми вармінському селі, куди маленькою дівчинкою була перевезена разом з батьками і родиною під час акції «Вісла» в 1947 році. Там вона отримала диплом учителя, який відкрив їй двері для занять своїм захопленням, до дітей та розвитку культури та науки.
Вона, разом із своїм чоловіком Данилом Древком, незважаючи на численні негаразди долі, була завжди стійка та невтомна у виконанні своєї життєвої місії.

З побажаннями багатьох років здоров'я та щастя,
6 дітей, 6 онуків і 4 правнуків

Товариство IV Загальноосвітнього ліцею в Лігниці разом з дирекцією та педагогічним колективом Комплексу загальноосвітніх шкіл №4 ім. Б.-І. Антонича в Лігниці запрошує випускників, членів їхніх родин та всіх, чиє життя пов'язане з історією нашого ліцею, на урочисте відзначення його 65-літнього ювілею.

Свято проходитиме **22–23 вересня 2023 року** в приміщенні школи (ul. Tarasa Szewczenki) та готелю «АДМІРАЛ» (ul. Bielańska), де відбудеться бал для учасників святкувань та IV з'їзд нашого Товариства й післяз'їздівська зустріч із піснею при вогнищі.
Існує можливість замовити нічліг у готелі. Про участь у балі просимо повідомити до 31 серпня 2023 року, вплативши кошти (230 злотих за особу) на банківський рахунок:
Towarzystwo IV Liceum Ogólnokształcące w Legnicy
Nr konta: 43 1090 2066 0000 0001 0607 0365 Tytuł – «65-lecie IV LO».
На цей рахунок просимо теж сплатити членські внески (100 злотих на рік), указавши: tytuł – «składka czlonkowska».
Для оплат з-за кордону потрібно подати такі реквізити: IBAN: PL 43109 0206 6000 0000 1067 0365
Kod SWIFT: **WBKPPLPP** Nazwa Banku: **Santander Bank Polska SA**
Adres Banku: **Al. Jana Pawła II 17 00-854 WARSZAWA Polska/Poland**
Закликаємо також усіх охочих до вплат на вищезгаданий рахунок: tytuł – «darowizna na cele statutowe w zakresie oświaty i wychowania».
Ці кошти буде призначено на Стипендіальний фонд та нагороди для учнів, які своїми результатами навчання та іншими досягненнями зберігають та продовжують історичний доробок і місію нашої ALMA MATER.
Детальну програму та інформацію про свято й з'їзд буде подано на фейсбук-профілі «Товариство IV Загальноосвітнього ліцею в Лігниці» (адміністратор групи – Андрій Кочанський) та на сторінці школи: zso4.legnica.eu.
Просимо передати інформацію про з'їзд однокласникам та всім зацікавленим.

eprasa.pl 5da74e4007

Дорогий отче Йосифе!

20 серпня 2023 року виповнюється 40 років з дня ієрейських свячень, які Ви прийняли в церкві в Любачеві. Вітаємо Вас з цим ювілеєм і дякуємо Господу Богу за дар Вашого життя і Вашого жертовного священничого служіння в Його Винограднику. Прийміть щиру подяку за самовіддану та ревну працю, постійну молитву, добрий провід та Ваш особистий приклад, яким засіваєте в душах зерно миру, доброти, розуміння, милосердя та співчуття. Висловлюємо вдячність Вам як далекоглядному провіднику сучасної доби за все, що Ви зробили і перенесли задля формування і піднесення в нас свідомості неповторної ідентичності спадкоємців Святоволодимирового хрещення та патріотичного духу в українському народі. Відкриття пам'ятника св. Володимира Хрестителя Руси –України та зглиблювання спадщини київського князя, площа перед церквою з назвою «Сквер Хрещення Руси – України», створення в Церкві санктуарію св. Володимира та постійна молитва за єдність дітей Святоволодимирового хрещення, «Володимирові читання» – це вартісні для нас надбання, що нагадують про понад тисячолітню історію Київського християнства та понад тисячолітню історію державності України і є в сьогоднішніх часах для нас особливим орієнтиром. Ваша відвага і розсудливість, поєднання молитви і щоденної праці, знання минулого і сьогодення на високому рівні – все це допомагає нам бути кращими християнами, свідомими українцями в такий трудний час війни з московським агресором. Дякуємо і бажаємо щедрого Божого благословення, здоров'я, сили продовжувати і збільшувати душпастирську опіку.

Парафіяни Ґданської конкатедральної парафії
Українське Християнське Братство св. Володимира
Об'єднання українців у Польщі в Ґданську

З великим сумом прийняли ми вістку,
що на 82-му році життя відійшов з живих

бл. п. ЕДВАРД ЯВОРНИЦЬКИЙ

чоловік нашої багаторічної діячки
Стефанії Яворницької
голови Любуського відділу
Об'єднання українців у Польщі
та членкині Головної ради ОУП,
яка зв'язана з зеленогірським середовищем
від початків вчителювання у школах
і пунктах навчання української мови.
Єднаємося у скорботі з найближчими покійного:
дружиною Стефанією та дітьми з родинами.
У цей скорботний час з усіма вами
розділяємо біль і тулимо до своїх сердець.

Об'єднання українців у Польщі,
Редакція «Нашого слова»

Істинно, істинно кажу вам:
Той, хто слухає слово Моє і вірує в Того,
Хто послав Мене, має життя вічне
і на суд не приходить, а перейшов
од смерти в життя.

З глибоким сумом і болем висловлюємо Тобі,
Стеню, та Твоїй родині
слова співчуття у зв'язку з тяжкою втратою –
смертю

бл. п. ЕДВАРДА ЯВОРНИЦЬКОГО

Пішла з життя найдорожча та найрідніша для вас
Людина. Неймовірно тяжко пережити таку втрату.
Сьогодні, у цей важкий для вас час, ми разом з
вами низько схиляємо голову у скорботі.

Українське вчительське
товариство в Польщі

Наше Слово **Adres:** Redakcja "Nasze Słowo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa, tel.: **biuro redakcji** – tel./fax 22 677-88-10, +48 510-162-854, redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46, redakcja – 22 677-84-45. **E-mail:** redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl Internet: www.nasze-slowo.pl **Kolegium Redakcyjne:** Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuczenko, Anastazja Krawczuk. **Zespół redakcyjny: zastępca redaktora naczelnego** – Paweł Łoza, **sekretarz** – Tetiana Daniuczenko, **redaktorzy** – Igor Szczerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), Katarzyna Komar-Macyńska (Przemyśl), redaktor stylistyczny – Anna Russu, redaktor techniczny – Olga Michaluk, **biuro redakcji** – Katarzyna Stepan. **Współpracownicy:** Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Olena Humeniuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica), Daryna Popil (Warszawa), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniański (Gładyszów).
Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7 03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77 (sekretariat), E-mail: sekretariat@ukraincy.org.pl, biuro@ukraincy.org.pl Internet: http://ukraincy.org.pl **Fotoskład:** Redakcja „Nasze Słowo" **Druk:** Drukarnia „Efekt". Nakład 2100 egz. Pismo dofinansowano ze środków budżetu państwa Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa.
Konto bankowe dla wpłat w PLN: 47 1160 2202 0000 0000 5515 6292
Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD: IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa,
Konto bankowe dla wpłat tylko w USD: IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa.

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji. Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy. Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika. Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa" wyłącznie za zgodą redakcji. Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Słowo" dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w kioskach RUCH-u, w wybranych EMPiK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Prenumerata realizowana przez RUCH S.A.: Zamówienia na prenumeratę można składać bezpośrednio na stronie www.prenumerata.ruch.com.pl Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: prenumerata@ruch.com.pl lub kontaktując się z Centrum Obsługi Klienta „RUCH" pod numerami: 22 693 70 00 lub 801 800 803 – czynne w dni robocze w godzinach 7^{00} – 17^{00}.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autora/ów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Статті виражають точку зору авторів і не можуть уособлювати офіційну позицію Міністра внутрішніх справ та адміністрації.

eprasa.pl 5da74e4007

Фонд **Pro Musica Viva**

РОМАН РЕВАКОВИЧ Художній директор

25 lat FUNDACJA Pro Musica Viva

ДНІ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ У ВАРШАВІ

2023

ГОЛОВНІ ПАРТНЕРИ ФЕСТИВАЛЮ

MOST the MOST łączymy pokolenia

BGK BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

Dni Muzyki Ukraińskiej w Warszawie

03.09.2023 Неділя год. 19:00

Фортепіанний речиталь

Концертна студія Польського радіо
ім. Вітольда Лютославського,
вул. Модзелевського 59

Виконавці:
Kyiv Piano Duo:
Олександра Зайцева
Дмитро Таванець

В програмі:
Твори в чотири руки та два фортепіано Євгена Станковича, Золтана Алмаші, Євгена Оркіна, Олега Безбородьки, Богдана Сегіна, Михайла Шведа, Мирослава Скорика, Геннадія Ляшенка, Ігоря Щербакова, Богдани Фроляк, Костянтина Віленського

ВХІД ВІЛЬНИЙ на концерт 3 вересня на підставі вхідного квитка до завантаження з сайту Bilety24

05.09.2023 Вівторок год. 19:00

Хоровий концерт

Концертна студія Польського радіо
ім. Вітольда Лютославського,
вул. Модзелевського 59

Виконавці:
Анджей Косендяк – диригент
Wrocław Baroque Ensemble:
Алєксандра Туральська, Альдона Бартнік – сопрани
Данєль Ельгерсма, Пьотр Олєх – котратенори
Мацєй Гоцман, Флоріан Крамер – тенори
Томаш Краль, Володимир Андрущак – баси

В програмі:
Микола Дилецький (1630?–1690?)
– „Реквіяльна літургія" для 8-голосного хору
– „Воскресний канон" для 8-голосного хору

www.pmv.org.pl

10.09.2023 Неділя год. 18:00

Симфонічний концерт

Атріум офісної будівлі SENATOR,
вул. Бєлянська 12

Виконавці:
Ігор Лещишин – гобой (І гобоїст The Kennedy Center Opera House Orchestra у Вашингтоні, США)
Вокальний секстет proMODERN
Симфонічний оркестр NFM Вроцлавської філармонії
Роман Ревакович – диригент

В програмі:
– Богдана Фроляк – Концерт для гобоя з оркестром (прем'єра)
– Олена Ільницька – „До перемоги" для вокального секстету та оркестру (прем'єра)

Фінансова підтримка

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury w ramach programu „MuzykaC" realizowanego przez Narodowy Instytut Muzyki i Tańca

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego · NIMiT · projekt współfinansuje miasto stołeczne Warszawa · MagoVOX fundacja · STOART

Партнери фестивалю

zaKS sprzyjamy wyobraźni · Związek Ukraińców w Polsce · UKRAŃSKI DOM · ESTELL MEDYCYNA I STOMATOLOGIA ESTETYCZNA

Інформаційні партнери

dwójka POLSKIE RADIO · POLSKIE RADIO DLA UKRAINY · Наше Слово · tina · przyjaciółka · TVP KULTURA · ZBRUČ · Наш вибір Gazeta dla Ukraińców w Polsce · LB.ua · UKRINFORM · Україна молода

Дизайн: Тадеуш Казубек

Квитки можна придбати в системі Bilety24 та в касах перед концертом.

eprasa.pl 5da74e4007